

MEMO

Kellele: Sotsiaalministeerium

Kellelt: Sotsiaalkindlustusamet, erivajadustega inimeste heaolu osakond

Kuupäev: 03.01.2025

Teema: Määruse nr 66 „Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasumise ning sõidu- ja majutuskulude hüvitamise tingimused ja rehabilitatsiooniprogrammi hindamiskriteeriumid“ ning määruse nr 69 „Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse eest tasu maksmise kohustuse riigi poolt ülevõtmisel teenusevajaduse otsustamiseks ja teenuse osutamiseks vajalike andmete loetelu ning sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse tuvastamise tingimused“ muudatusettepanekud.

Milleks: Määruste muutmiseks, et määruste sõnastused oleksid kooskõlas tänase tööprotsessiga, teenuse raamistik oleks kõikidele osapooltele selgem ning tõlgendamisruumi oleks vähem.

Probleem I: Määrus nr 66 § 4 lg 4 sätestab sõidukulude piirmäära ühe km kohta – see on 0,10 eurot ning määrus ei erista, et see kehtib vaid teenuse saajale (teenuseosutajale on alates 01.01.2024 piirmäär 0,16 eurot/km, sest lisandus IS komponent).

Ettepanek:

Määruse nr 66 § 4 lg 4 sõnastuses eristada teenuse saajale ja teenuseosutajale hüvitatav sõidukulude piirmäär.

Selgitus: Alates 01.01.2024 on teenuseosutajale hüvitatav sõidukulude piirmäär 0,16 eurot/km ning teenuse saajale endiselt 0,10 eurot/km. SKAIS_AE süsteemis on arendus tehtud juba 01.01.2024, kuid kui teenuseosutaja loeb määrust, siis ei ole võimalik tal teada/aru saada, et tema jaoks on sõidukulude piirmäär 0,16 eurot.

Mõju: Teenuse raamistik muutub selgemaks, sest muutub üheselt mõistetavaks teenuse saajale ja teenuseosutajale hüvitatav sõidukulude piirmäär.

Probleem II: Alates 12.01.2024 ei tule SRT saajal sõidukulu hüvitamist taotledes esitada kuludokumendi. 12.01.2024 jõustunud muudatusega jäi muutmata määrus nr 66 § 4 lg 4 viimane lause, mis sisaldab endas jätkuvalt kuludokumendi liiki.

Ettepanek:

Määruse nr 66 § 4 lg 4 eemaldada lause: „Kui isik või tema esindaja esitab kuludokumendina sõidupileti, hüvitatakse isikule ja tema esindajale sõidupileti maksumus.“

Selgitus: 12.01.2024 jõustunud muudatus ei olnud täielik, mistõttu tuleb esimesel võimalusel määruks parandus teha.

Mõju: Teenuse raamistik muutub selgemaks, sest muutub kõikidele osapooltele üheselt mõistetavaks sõidukulude hüvitamise protsess.

Probleem III: Määrus 69 § 2 lg 5 sätestab, milliseid andmeid on Sotsiaalkindlustusametil õigus saada isiku kohta tasu maksmise kohustuse ülevõtmiseks ja teenuse osutamiseks. Sotsiaalkindlustusamet on kahtleval seisukohal, kas täna saadavad andmed on täielikus vastavuses määruks nimetatud andmetega. Samuti on Sotsiaalkindlustusamet seisukohal, et määruks nimetatud andmete jaotumine gruppidesse vajab täpsustamist.

MEMO

Sotsiaalkindlustusamet kasutab andmeid tasu maksmise kohustuse ülevõtmiseks ja teenuse osutamiseks ka teovõime ja eestkoste, elukoha, viibimiskoha ning hõive kohta, kuid puudub kindlus, kas nimetatud andmed on kaetud määruses nimetatud andmetega.

Andmete jaotumine gruppidesse on täna määruses kirjas järgmiselt:

1. **isiku demograafilised andmed:** vanus, haridus, harrastused/huvid, sotsiaalne staatus, perekonnaseis, elukorraldus;
2. **seni rakendatud abimeetmed:** rehabilitatsiooniteenused, sotsiaalteenused, erihoolekandeteenused, tervishoiuteenused, tööturuteenused, teised toimetulekut toetavad teenused või muu abi ja hinnang saadud abile/teenustele;
3. **toimetulek erinevates valdkondades:** kognitiivsed võimed, liikumine, enese eest hoolitsemine, inimestega lävimine, igapäevased toimingud, osalemine ühiskonnaelus, raskuste mõju.

Sotsiaalkindlustusamet on seisukohal, et harrastused/huvid ja elukorraldus ei kuulu demograafiliste andmete hulka.

Ettepanek:

1) Täiendada vajadusel määruse nr 69 § 2 lg 5 andmegruppe järgmiste mõistetega: teovõime ja eestkoste, elukoht, viibimiskoht, hõive andmed, kui need ei ole juba täna kaetud määruses nimetatud andmetega.

2) Täiendada määruse nr 69 § 2 lg 5 andmegruppe lisades juurde grupi „muud taustaandmed“, kuhu liigitada demograafiliste andmete grupist harrastused/huvid ja elukorraldus. „Muud taustaandmed“ võiks olla järjestuselt teine andmegrupp.

Selgitus:

1) Sotsiaalkindlustusametil ei ole eelistust potentsiaalselt lisanduvate andmete gruppidesse liigitumise osas, kuid on arvamisel, et teovõime ja eestkoste, elukoht ja viibimiskoht võiks olla kaetud mõistega elukorraldus ning hõive andmed võiks olla juba täna kaetud mõistega sotsiaalne staatus. Määrust on vaja täiendada või anda ministeeriumipoolne kinnitus tänase olukorra korrektsuse kohta selleks, et tööprotsess oleks vastavuses õigusruumiga.

2) Harrastused/huvid ja elukorraldus sobituvad paremini „muud taustaandmed“ gruppi kui demograafiliste andmete hulka.

Mõju: Teenuse raamistik muutub selgemaks.

Probleem IV: Määrus 69 § 2 lg 5 p 3 sätestab, milliseid andmeid, mis puudutavad toimetulekut erinevates valdkondades, on Sotsiaalkindlustusametil õigus saada isiku kohta tasu maksmise kohustuse ülevõtmiseks ja teenuse osutamiseks. Nimetatud andmete loetelust on puudu vaimse tervise valdkond.

Ettepanek: Täiendada määruse nr 69 § 2 lg 5 p 3 loetelu ning lisada sinna mõiste „vaimne tervis“.

Selgitus: SRT vajaduse tuvastamiseks kasutatavad hindamisvahendid kajastavad ka vaimse tervise valdkonda ning eristavad kognitiivseid võimeid ja vaimset tervist ning seetõttu on vajalik hindamisvahendites kajastavad andmed viia vastavusse määruses nimetatud andmetega.

Mõju: Teenuse raamistik muutub selgemaks ning määruse sõnastus saab kooskõlla tööprotsessiga.

Probleem V: Määrus 69 § 2 lg 6 sätestab, et Sotsiaalkindlustusamet koostab käesoleva paragrahvi lõike 5 andmete põhjal esmase hindamise kokkuvõtte, mis sisaldab järgmisi andmeid: erinevates valdkondades toimetuleku hindamise kokkuvõte, rehabilitatsioonivaldkonnad ja -eesmärgid, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse

MEMO

raames Sotsiaalkindlustusameti poolt rahastatavad teenused ja muud teenused, sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse otsus.

1) Kokkuvõtte koostamise aluseks on tegelikult ka Sotsiaalhoolekande seaduse § 63 lg 2 ja §62 lg 1 loetletud andmed.

2) Määruses olev andmete loetelu ei vasta täielikult SRT vajaduse tuvastamise esmase hindamise kokkuvõttes olevatele andmetele. Samuti loetledes määruses detailselt hindamisvahendi kokkuvõttes sisalduva, on vajadus iga hindamisvahendi kokkuvõtte muudatuse korral muuta ka määrust, mis ei ole mõistlik.

Ettepanek:

Sõnastada määruse nr 69 § 2 lg 6 järgmiselt: „Sotsiaalkindlustusamet koostab käesoleva paragrahvi lõike 5, SHS § 63 lõike 2 ja §62 lõike 1 andmete põhjal esmase hindamise kokkuvõtte.“

Selgitus:

Vajalik on lisada Sotsiaalhoolekandeseaduse paragrahvid ja lõiked, et kokkuvõtte alused oleksid õiged. Vajalik on eemaldada andmete loetelu, sest see ei vasta täielikult SRT vajaduse tuvastamise hindamise kokkuvõttes olevatele andmetele (lisaks võivad erineda inimese/teenuseosutaja vaates ning ka info ulatuses osas, mida SRT vajaduse tuvastamiseks kasutatakse).

Mõju: Teenuse raamistik muutub selgemaks ning määruse sõnastus saab kooskõlla tööprotsessiga.

Probleem VI: Sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse (SRT) vajadust hinnatakse abi- ja toetusvajaduse hindamisvahendiga ning alates 01.01.2025 tehakse seda STAR2 keskkonnas, kus sama hindamisvahendit kasutavad ka kohaliku omavalitsuse teenistujad. Kui inimene, kel on SRT vajadust hinnatud, pöördub muu abi saamiseks kohaliku omavalitsuse poole, siis kohaliku omavalitsuse teenistujal oleks võimalus hindamise andmeid kasutada, kuid täna puudub õiguslik alus selleks, et SKA saaks SRT hindamise andmeid KOV-ile esitada.

Ettepanek:

Lisada määrusesse nr 69 § 2 lõike 4 p 6¹ järgmiselt: „tööealise või vanaduspensioniealise taotleja puhul kinnitus sotsiaalse rehabilitatsiooni teenuse vajaduse tuvastamise raames isiku eriliigiliste isikuandmete kohalikule omavalitsuse teenistujale edastamisega nõustumiseks.“

Selgitus:

Vajalik on määrusesse lisada punkt, et SKA-l oleks SRT taotlusel õigus küsida taotleja nõusolekut eriliigiliste isikuandmete edastamiseks kohaliku omavalitsuse teenistujale, juhul kui isik pöördub kohalikku omavalitsusse abi taotlema. Sellist muudatust on vaja tööealiste ja vanaduspensioniealiste sihtrühmas, sest lastel SKA teenuse vajadust ei hinda ning seega ei koostata ka hindamise kokkuvõtet. Kui taotleja annab vastava nõusoleku, saab KOV-i teenistuja taotleja pöördudes hindamisvahendi andmeid abi- ja toetusvajaduse hindamisel kasutada. SRT taotlejal on võimalus jätta nõusolek andmata. Lisades eelnimetatud punkti, tekib õiguslik alus SKA kogutud andmete edastamiseks KOV-i.

Mõju: Muudatus toetab valdkonnasiseselt andmete liikumist, optimeerides spetsialistide tööd ning vähendades ka taotleja hindamiskoormust.